

(דף צה ע"א). ונתהי האמת נעדרת, ושקרא שלטא בעלמא, (ובזמנא דאתתקן אמת ואסתלק לאתריה אתמחי שקרא מעלמא, הדא הוא דכתיב (משלי יב ט) שפת אמת תפון לעד, פוננת לא כתיב אלא תפון לעד (אמת), ועד ארגיעה לשון שקר (שם), מאי אמת עמודא דאמצעייתא, שכנינתא דיליה תורת אמת, היתה בפיהו (מלאכי ב ו), ומאן שקר דא סמא"ל, בזמנא דאמת שלטא אתעבר שקרא מעלמא.

אמת איהו בסוף תיבין, ואינון פרא אלהים לעשות, פרא אלהים את, ביה פרא עלמא, ועליה אתקרי וקנימא כל עלמא, וכל מאן דאומי בשקרא פאלו ותשלף אמת ארצה, ושקרא שלטא כבכיכול באתר (נ"א אתרף מאתר) דיליה דאיהו ירושלים, ודא גרים דאתחרב ביתא, ואתחזר עלמא לתהו ובהו, דהכי אוקמוהו חרב בית ראשון והארץ היתה תהו, חרב בית שני וחשף על פני תהום, דאמת הוא סביל עלאין ותתאין, ובזמנא דאתעביד שקרא יתהרס הבנין, בכהוא זמנא אתמר בשכנינתא (עמוס ה ב) נפלה לא תוסף קום, הדא הוא דכתיב (ישעיה יד יב) איך נפלת משמים הייל בן שחר, נפלה עטרת ראשנו (איכה ה טז), דאינון ה' עלאה ה' תתאה, ו' עמודא דאמצעייתא סביל תרווייהו, יסודא דכלא י', דא ברית, כל מאן דמשקר ועבר ביה, פאלו אעקר כלא ואפיל ליה, והאי י' היא אבן השתייה דמינה הושתת עלמא, ועליה אתמר (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים וכו', ואיהי יסודא דכלא, ועלה אתבני, ווי ליה למאן דחאב באות שבת ובאות תפלין ובאות יומין טבין ובאות ברית מילה, פאלו אעקר ליה מאתריה, ואתדר עלמא לתהו ובהו.

אמר רבי אלעזר אבא והא י' לעילא איהי, אמאי איהי לתתא הכא, אמר ליה ברי, דא רזא עלאה, מארבע אתוון תליין ארבע שמחה, מן י' יהו"ה, מן ה' הוי"ה (נ"א הוי"ה), מן ו' והי"ה, מן ה' הוה"י (נ"א והי"ה הוה"י), עלייהו אתמר ודאי וראית את אחורי, (ופני לא יראו) (שמות לג כג), ומסטרא דאחורים איהי י' לתתא, ומסטרא דפנים לעילא, ודא איהו רזא דאתתפף שמה מדינא לרחמי ומרחמי לדינא, בד אתתפף לדינא איהו הוה"י י' לתתא, דאתמר ביה אבן מאסו הבונים, מאסו יסורין דילה, ואלין דחביבין יסורין אתתפף לון מדינא לרחמי יהו"ה, ובכהוא זמנא אבן מאסו וכו', מה דהות י' לתתא אתחזרת לעילא, ומסטרא דוהי"ה איהי י' באמצע, בכהוא זמנא אשתתח לגביה, ואמר זכאה חולקי דזכינא להאי, דדא עיקרא ויסודא דכלא.

תקונא שתין וארבע

בראשית פרא אלהי"ם, תמן איש תמן אשה עם ה' דאלהי"ם, ועלייהו אתמר (שיר ב ה) סמכוני באשישות, באיש ואשה, ומאן גרים דא, בגין דאתפשטו מכתנות אור אדם וחוה, ובגין דא סמכוני באשישות, בכתנות עור דאינון לקבל ועורות אילים מאדמים וכו' (שמות כה ה).

וכי אדם גרים, והא כתיב (בראשית ג ב) ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי וגומר, ובגין דא אמר קודשא בריך הוא לאתתא מה עבדת, פמה דאת אמר (שם יג) ויאמר יהו"ה אלהי"ם אל האשה מה זאת עשית, כל חובה דעבדת לשכנינתא דאיהי זאת עבדת, ובגין דא מה זאת עשית, דאיהי

מה שמו, מה זאת ודאי, מה יהו"ה אלהי"ך שזאל מעמדך פי אם ליראה (דברים י"ב), ואל תקרי אם
אלא אם (הדא הוא דכתיב (ויקרא יט ג) איש אמו ואביו תיראו דאיהו י"ה אבא ואימא עלאה),
ואנת לא דחילת מאימא עלאה, לזאת עבדת כל דא ודאי, דאתמר בה (בראשית ט יב) זאת אות
הברית.

דאדם (דף צה ע"ב) ואתתיה אתבריאו בדיוקנא דקודשא בריהו הוא ושכינתיה, ובגין דא חובא
דאדם הנה תליא בעמודא דאמצעייתא, וחובה דחנה בשכינתא, ובגין דא מה זאת עשית, לזאת
עשית ודאי, וחובא דא גרם דנחתת שכינתא בגלותא, דהווי ישראל עבדין מעשה אבותיהם,
ובגין דא אמר (ויקרא כו מד) ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים וכו',
ובה אמר דוד (תהלים כז ג) אם תחנה עלי מחנה לא ירא לפי וגומר, בואת אני בוטח וגומר, דא
אתמר במלחמת גוג ומגוג, ומאן גרים למחוי איהו נטיר בה, בגין דעליה אתמר (שם קלב ד) אם
אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה וגומר.

והאי איהי חכמת שלמה, ועלה אתמר (קהלת ט זט) וחקמת המספן בזויה, ועלה אתמר (שמואל א ב ל)
פי מכבדי אכבוד ובזוי יקלו, בד נחית שלמה ממלכותיה הנה חכמה דיליה בזויה בעיני שטיין,
וכד אסתלק במלכותיה אתמר ביה (מלכים א ה י) ותרב חכמת שלמה, דאתרביאת עד דמטאת
להאי אתר דאתנטילת מתמן, לאתר דחכמה עלאה, דאיהי חכמה ברישא, ואיהי חכמה בסוף,
ואיהי תורה באמצעייתא, בעמודא דאמצעייתא תורת אמת, לעילא תורת חכם, לתתא חכמת
שלמה, ובגין דא מסטרא דשלמה אתמר וחקמת המספן בזויה, דנחיתת ביה, וסליקת ביה, פמה
דאתמר ביה ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם.

אבל בחיביא מה פתיב בהו, (איכה א יד) נתנני יהו"ה בידי לא אוכל קום, (עמוס ה) נפלה ולא תוסף
קום (עמוס ה ב), ואף על פי דלית לה רשו למיקם מגרמה, קודנשא בריהו הוא יוקים לה, פמה דאת
אמר (שם ט יא) ביום ההוא אקים את סבת דוד הנפלת, ומאן גרים דנחתת לה מאתרה דא נחש,
פמה דאת אמר (בראשית ג יד) ויאמר יהו"ה אלהי"ם אל הנחש פי עשית זאת, דאיהי שכינתא,
דגרמת דאשתכחת יבשה ונפלת מאתרה, ארור אתה מפל הבהמה וגומר (שם), לייט ליה דלא
יהא ליה מלכין ושליטין על מה דסמיה, דאינון רגלוי וידוי דקציין לון, פמה דאיהו גרים קצוין
ופרוד לעילא, ובגין דא על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך (שם), ודא איהו דאמר יצחק
לעשו (שם כו לט) משמני הארץ יהיה מושבך.

עשר לוטיא לייט לחווא, בגין דגרים דאתפרש שכינתא דאיהי עשיראה מבעלה, ועשר לאדם,
ועשר לחנה, ותשעה לארעא, דחבאת לצדיק דאיהו תשיעאה, פלהו חאבו לעשיראה, וארעא
לצדיק, וממאי (נ"א ואמאי) חאבת לצדיק, דהא בעבורך אמר לאדם, ועוד בגין אדם לייט לארעא
דאתנטיל מינה, הדא הוא דכתיב (שם ב ז) וייער יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה, אם
פן מה חבאת לצדיק דאיהו תשיעאה.

אָלֵא בְּגִין דְּאִתְּמַר בְּהַ (שם ט) וַיִּצְמַח יְהו"ה אֱלֹהִים מִן דְּאֲדָמָה כֹּל עֵץ נִחְמַד לְמַרְאָה וְטוֹב לְמֵאכֹל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְהוּא לִיהַ רִשׁוֹ לְמַמְחָא בִּידָא דְּאָדָם דְּלֹא יִכּוּל מֵאֵילָנָא דְּמוֹתָא, וְלֹא מְחֵאת, בְּגִין דְּאֵ אָמַר בְּעֵבֶרְהַ. אָמַר לִיהַ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי אֵית דַּעַת בְּאַרְעָא לְכוּלֵי הַאי, אָמַר לִיהַ אִין, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (משלי ג ט) יְהו"ה בְּחֻכְמָה יָסַד אָרְצַן, אָמַר לִיהַ וְהָא בְּחֻכְמָה עֲלָאָה וּבְאַרְעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִתְּמַר הַאי קְרָא, אָמַר לִיהַ בְּרִי דָא לְקַבֵּל דָּא עֲבַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵית חֻכְמָה וְאֵית חֻכְמָה, אֵית אַרְעָא וְאֵית אַרְעָא.

אָמַר לִיהַ אִם כֵּן מַה חֵבֵאת אַרְעָא לְצַדִּיק דְּלִקְתָּה תְּשֻׁעָה, אָמַר לִיהַ בְּגִין דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אִיהוּ כְּגוֹנָא דְּבְרִית, אוֹת בְּרִית מְלָגָא טוֹב עֲרֵלָה רַע, דָּא מְלָגָא וְדָא מְלָבָה, וּבְגִין דְּחוּבָא דְּעֵץ הַדַּעַת גְּרִים פְּרוּדָא בִּין צַדִּיק וּשְׂכִינְתָא, בְּגִין דָּא לְקֵאת אַרְעָא תְּשֻׁעָה, וְאִינוּן דְּחֵאבוּ בְּשְׂכִינְתָא דְּאִיהִי עֲשִׂירִית לְקוּ עֲשָׂר עֲשָׂר. וְתָא חֲזִי שְׂבַעָה אַרְעִין אִינוּן אָרְצַן אֲדָמָה אַרְקָא גֵּיא נְשִׂיָה צִיָּה תְּבַל, וְאָדָם חָאב